

PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 189/22

Luksemburgā, 2022. gada 22. novembrī

Tiesas spriedums lietā C-69/21 | *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Izraidīšana – Medicīniskās kaņepes)

Smagi slimu trešās valsts valstspiederīgo nedrīkst izraidīt, ja gadījumā, kad galamērķa valstī nav pieejama atbilstoša ārstēšana, rastos risks, ka ar šo slimību saistītās sāpes strauji, būtiski un neatgriezeniski pastiprinātos

X ir Krievijas pilsonis, kurš sešpadsmit gadu vecumā saslima ar retu asins vēža formu, no kuras viņš pašlaik ārstējas Nīderlandē. Viņa ārstēšana citastarp ietver flebotomijas procedūras un medicīnisko kaņepju izmantošanu sāpju remdēšanai. Taču Krievijā medicīnisko kaņepju izmantošana nav atļauta.

Šis valstspiederīgais ir iesniedzis vairākus patvēruma pieteikumus Nīderlandē, no kuriem pēdējais tika noraidīts 2020. gadā, un ir vērsies *rechtbank Den Haag* (Hāgas tiesa) ar prasību atcelt pret viņu vērsto atgriešanas lēmumu. Viņš uzskata, ka viņam ir jāizsniedz uzturēšanās atļauja vai vismaz jāatļauj viņa izraidīšana tā iemesla dēļ, ka terapija ar medicīniskajām kaņepēm Nīderlandē viņam ir tik būtiska, ka viņš vairs nevarētu dzīvot cilvēka cienīgu dzīvi, ja tā tiktu pārtraukta.

Rechtbank Den Haag nolēma vērsties Tiesā, lai būtībā noskaidrotu, vai Savienības tiesībām¹ ir pretrunā tas, ka šādā gadījumā tiek pieņemts atgriešanas lēmums vai izraidīšanas pasākums.

Šodien pasludinātajā spriedumā Tiesa, ievērojot savu un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, nospriež, ka **Savienības tiesībām ir pretrunā tas, ka dalībvalsts pieņem atgriešanas lēmumu vai veic tāda smagi slima trešās valsts valstspiederīgā izraidīšanu, kurš šajā dalībvalstī uzturas nelikumīgi**, ja pastāv nopietni un pamatoti iemesli uzskatīt, ka šā valstspiederīgā atgriešana galamērķa valstī tur nepieejamās atbilstošās ārstēšanas dēļ radīs reālu risku, ka viņa slimības izraisītās sāpes strauji, būtiski un neatgriezeniski pastiprināsies.

Šis nosacījums citastarp nozīmē, ka ir jābūt pierādītam, ka galamērķa valstī vienīgā efektīvā pretsāpju terapija viņam nevar tikt likumīgi sniegta un ka šādas terapijas neesamība pakļautu viņu tik intensīvām sāpēm, ka tās būtu pretrunā cilvēka cieņai, jo varētu izraisīt viņam nopietnus un neatgriezeniskus garīgus traucējumus vai pat novest viņu līdz pašnāvībai.

Attiecībā uz straujuma kritēriju Tiesa precizē, ka Savienības tiesībām ir pretrunā tas, ka tiek noteikts, ka atgriešanas gadījumā trešās valsts valstspiederīgā sāpēm ir jāpastiprinās dalībvalsts tiesībās absolūtā veidā iepriekš noteiktā laikposmā. Ja dalībvalstis šādu laikposmu nosaka, tam ir jābūt tikai orientējošam un tas nevar atbrīvot kompetento valsts iestādi no attiecīgās personas situācijas konkrētas pārbaudes.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (OV 2008, L 348, 98. lpp.), lasot to kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 1. pantu (cilvēka cieņa), 4. pantu (spīdzināšanas, necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes vai sodu aizliegums), kā arī 19. panta 2. punktu (aizsardzība izraidīšanas gadījumā).

Par attiecīgās personas privātās dzīves neaizskaramību ², kurā ietilpst arī trešās valsts valstspiederīgajam – pat tādām, kas uzturas nelikumīgi, – sniegtā ārstēšana, Tiesa nospriež, ka valsts kompetentā iestāde var pieņemt lēmumu par trešās valsts valstspiederīgā atgriešanu vai veikt tā izraidīšanu tikai, ņemot vērā viņa veselības stāvokli.

Taču apstākļi, ka atgriešanas gadījumā šai personai vairs netiktu nodrošināta tāda pati ārstēšana, kāda tai tiek sniegta dalībvalstī, kuras teritorijā šī persona uzturas nelikumīgi, un ka tādējādi varētu tikt ietekmēta tās sociālo attiecību attīstība galamērķa valstī, pats par sevi nevar būt šķērslis atgriešanas lēmuma vai izraidīšanas pasākuma pieņemšanai attiecībā uz to, ja šādas ārstēšanas neesamība galamērķa valstī šai personai nerada reālu necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes risku.

PIEZĪME. Ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu dalībvalstu tiesas lietas iztiesāšanas gaitā var uzdot Tiesai jautājumus par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Pašu pamatlietu Tiesa neiztiesā, taču valsts tiesai tā ir jāatrisina atbilstīgi Tiesas nolējumam. Šis nolēmums ir vienlīdz saistošs arī citām dalībvalstu tiesām, ja tām jāatrisina līdzīga problēma.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Marta Ošleja ☎ (+352) 4303 6005.

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Palieciet ar mums!

² Hartas 7. panta izpratnē.